

**Aurea Rosa id est preclarissiam[!] expositio sup[er]
euangelia totius anni: de Tempore [et] de Sanctis. tam
s[ecundu]m ordine[m] Predicato[rum] q[uam]
s[ecundu]m Curia[m]**

Mazzolini, Silvestro

[Augsburg], 31. Okt. 1510

VD16 M 1750

Casus Ixiiij.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70429](#)

Tractatus

III

dat spēm p̄tō p̄ori vno. s. mō spēme iusdē generis. sicut circūstātia loci addita furtū facit sacrilegū: qđ est species furtū. Alio mō specie oīo disparatū: sicut siq̄s furek ut occidat. circūstātia finis dat speciem homicidij: q̄ nō est species furtū. Et isto se cūdo mo intelligit q̄ circūstātia q̄ est p̄ter intētione: nō dat spēm: t̄z alio mō possit i telligi ut ip̄e m̄gr̄ pert̄ declarat i dōbijs suabule. Nota etiā p̄ tota q̄one q̄n Aug. d̄ i h̄ de decē chordis q̄ meli: iudeus i agro suo aliqd i sabbato utile faceret q̄ in theatro seditus os existaret. t̄z iudeorū femme meli? lana faceret q̄ in neomie n̄is impudice saltaret: h̄ iō nō d̄ q̄n i h̄ lo faciat t̄tra duo p̄cepta: t̄z i isto i Varz t̄m. sed iō: q̄r̄ iā sabbatu nō obligat. ideo q̄ meli? ill' eset deposita erronea p̄scia in eo cogari. v̄l' t̄o: q̄ licet op̄ manuale i sabbato. i. i festo ad lucru sit p̄t̄m. Ie: ad laudē dei puta ad fr̄tēdū paupib⁹: v̄l' etiā ad cauendū a p̄tis sicut viri auditus diuīs licet se occupat i scribēdo nō ad luxur. sed nō oīosus fornicat: t̄ domicelle a nobilibus matronis laudabilit̄ accupant i addiscēdis opib⁹ ac⁹: ne ill' st̄atib⁹ i fenestrās moris ingrediat p̄ fenestrās. Laudabilit̄ in qua postq̄ eis exercitia sp̄uālia diu p̄tinuara in fastidiū p̄t̄m. T̄ḡ canoniste q̄ sentiunt istā circūstātia esse necessario p̄fiteāt̄ aut sileat: aut sc̄m. Tho. itelligat p̄us vel salte v̄biq̄ videat.

Casus lxiiij.

Verit. lxiiij. vtrū
is q̄ religiōe intrat anio t̄ in tētōe p̄uerādi i ea v̄ leg ad morte si penitent redire alii se culū possit: t̄z trahere m̄rimoniū. R̄ndeo. Circa istā q̄stionē multa dici possent: q̄a canoniste sup̄ hac re multa sc̄pserūt obseruando rex⁹ iuris clarissimos: sed brevib⁹ agaz. T̄ria aut̄ faciā. Primo qđā oportuna p̄metam. Sed oīitabo opinones re probando fallas t̄ astrictō vera. Tertio t̄ra kitatē arguā t̄ soluā. Quatuad p̄ mū sciēdū ē p̄mo q̄ dupl̄r̄ aliqd ē illicitū. Primo. s. ex se v̄l' fm̄ se siue ex genere suo:

ita q̄ nunq̄ p̄t̄ licite fieri: vt odire v̄blastē phemare dei. Et sc̄do ex circūstātia: ita. s. q̄ in alio casu est licitū: t̄z i alio illicitū: vt leuare festucā: qđ illicitū ē in p̄ceptū alterū r̄o p̄el q̄n hs̄ debet i alijs occupari: t̄z alijs q̄n luēat. Nos aut̄ nūc q̄rim⁹ b̄ illicito p̄ mo mō: nō aut̄ sc̄do mō. q̄ nō ē dubiu q̄ rōne ip̄gratitudinis vel alteri⁹ circūstātis re talib⁹ peccare p̄t̄: putā q̄r̄ edictū ad secūlū. vt secularis. i. lascivie queret. Sc̄iē dū est sc̄do q̄ religionē triplicib⁹ hs̄ ingredi p̄t̄. Primo. I. anno t̄ interioe exēdū rādēs t̄z interim aliq̄ t̄pe volēdo p̄ponere mōres p̄pios: vel satiſfacere voto: vel effuge re p̄secutionē: t̄ h̄mō. Et sc̄do aio statim in ip̄a habet⁹ suscep̄tiōe p̄firēdi exp̄sīe vel racite: qđ oīim licuit: vt p̄tz extra de regulā ap̄licā. t̄ c. statuim⁹. t̄ etiā mō licet extra medicines medicantes: qđ h̄ phibet in ordine p̄di. t̄ mino. extra ecōdē. nō solū. li. vi. t̄z alijs ordib⁹ medicatiū. ibidē in c. p̄stitutione. Et tertio anio qđē t̄ interioe p̄suerādi sp̄: sed nō anio p̄firēdi infra annū seu v̄ouēdi vel alio se obligādi. vel q̄ de h̄ nō cogitat: vel q̄r̄ cogitat: t̄z vult se lib̄ez esse p̄ annū. Sciēdū est tertio q̄ ab bas in c. Iratū. extra t̄z voto t̄ voti redēptione. dicit: q̄ fm̄ canonistas votū initia tur q̄n p̄positū seminat in aio: p̄firmat aut̄ cu deliberaōfigit: p̄sumat v̄o cu p̄ba enunciānt. Et p̄mo h̄oz nō obligat q̄s q̄ ad dei v̄ eccliam. ex sc̄do ho obligat q̄s q̄ ad dei t̄m. xvij. q. j. qui bona agit. sed nō ad eccliam: ex quo sibi nō 2stat. ex tertio aut̄ obligat quis q̄ntum ad v̄trūs.

Sciēdū est q̄r̄to q̄ idem ibidē dicit q̄ fm̄ sc̄m Tho. ii. ii. q. lxxvij. ar. j. ad obli gationē voti req̄rif p̄mo deliberatio: t̄ se cūdo p̄positū: t̄ tertio p̄missio: q̄r̄ fieri p̄t̄ etiā solo corde. q̄ qđē dicit sc̄i Tho. q̄q̄ Joan. an. 2 doctores simili recētent. in nullā videt⁹ q̄ destruat multas theoricas canonistarū: vel salte oportet illas red̄stringere. Nā cu dicitū sit in c. p̄fulti. extra de reg. q̄ suspic̄tiō habitū religiōis cu p̄posito virā murādi est efficacis obligat⁹ reli glomi q̄ ad dei poter illud p̄positū. Et ora riū h̄ui p̄t̄ inferri ex dictis sc̄i Tho. q̄r̄ no sufficit p̄positū n̄i sequat⁹ p̄missio salte i corde. Op̄t̄ ḡ r̄strigere iura q̄ firmat

De questionibus impertinentibus

decisione superposito: ut intelligantur de p/ posito cum animi permissione. Hec ex abbate.

Sciendum est quanto quod vel abbas non intellexit canonistas dicentes votum esse superpositum cum aliqd faciebat: vel canoniste non ipse vel excommunicatus sit votum. Nam si fuit eos, votum est superpositum cum permissione: dicta sunt. Tunc non euertunt theorias canonistarum: quod eodem modo sumunt votum ut scimus. Si vero est superpositum sine permissione: ipi non intelligitur quod sit votum: de cuius ratione est permissione. Tunc quod causa factum est votum ex quodam pollicitatione: ut in libro I, capitulo 5, dicitur pollici. Tunc quod scriptura vobis inuitum votum est permissione: fuit idem Deus. Et subdit. Facies sicut permisisti domino nuncque pro innuit quod sit solum superpositum. Tunc quod id est permissum est permissum extra de renuntiatione. Archid. in c. q. bona. dist. xvij. q. i. Tunc quod id est permissum ex eius distinctione fuit oportet colligere: quibus in hoc standum est: quod votum est actus latratus que cultum exhibet donec est obiectum theologie que est scientia de deo. ut permissum ex suo nomine. Quatuor ad secundum primam opinionem est omnis canonistarum coiter dicentium quod taliter ad seculum redire non potest nec licite retrahere: sed est religio in genere vel in specie obligata: quod cum aliquid dicunt generaliter est solemnitas professus aliquo modo: licet ad seculum redire non possit. Nam Inno. i. c. 2. sulti. de regul. tenet quod iste sit verus religiosus: nec teneat in firmo intentu ab eo retrahendum: quod inquit superpositum mutandi vitam cum sit quoddam votum: solemnizans per habitus susceptionem: quod enim teneret Hosti. et Vincere. dicentes. quod si iste vox habeisset in cognitio: illa potuisse in continenti alterius numeri: quasi per habitus solemnizandum habitus susceptione dissolutorum fuerit matrimonium non consumatum: quod Inno. an. dicit per b. beneficium. de regula. li. vi. ubi dicit quod beneficium suscipientis habitus novitiorum potest alterius transferri: si evidenter apparet ei voluntate vita absolute mutare: et cum hac opinione transiit dominus Anselmus. et fere omnes scribentes. Sed dominus Lardus. tenet istum non esse verum religiosum: quod ad seculum redire non possit. et sequenter teneret matrimonium ab illo retrahendum: quod inquit per susceptionem habitus non fit professio tacita vel expissa: et sequitur votum non est solemnizandum: quod ad dirimere matrimonium post retrahendum per causam vincendam. de voto. li. vi. et ita refert se plus ultra in facto. Sed opinio

canonistarum stare non potest. Quicunque enim obligatur religio obligatio superioris precepto vel proprio voto. Sed iste non obligatur religio superioris precepto: ut procedat canonista. Extra quod arguit. neque proprio voto: quod de ratione voti est permissione: ut patitur: quam iste non fecit. Tunc dicitur de Panoz. quod doctrina huius theologiae: canonistarum theorias euerit. Specialiter autem opinio coitorum. Inno. et se quod stare non potest. Nam oportet votum ut solemnizetur: ut possit sequens matrimonium dirimere: est solemnizandum per ordinem sacramentorum professione expressam vel tacitam factam alicui de religiosis apud probatis et non aliter: quod per hoc in dicto causa. vnicum. Sed iste non est professus expressus vel tacite. quod pro innuit quod sit solum superpositum. Tunc quod id est permissum est permissum extra de renuntiatione. ubi clare patet quod votum intradit religione et superpositum profunderandi simul nec faciunt religiosum per habitus susceptionem nec aliqua inducunt professionem. Et secundum per causam ad applicandam de rego. ubi permissum est permissum fieri non potest sine consensu. peritentia et monasterio: quod non intendit istum ad professionem recipere dandum habitus novitiorum. sed vult mores eius exprimi. Et tertio quod cum ista professio sit quasi quodam retrahendum hincinde oritur obligatio recipiendi: non potest resistere ex parte vnius timore. in omnibus. de auctoritate obliterari. Secunda autem opinio est Petri de Palude. et fratris de Sabba. quod suscipiendo habitus religionis cum firmitate superposito remanendi equaliter voto simplici ex parte statuti ecclesiastici. extra de regulis. Nam in c. 2. sulti. Inno. iij. dicit in hoc casu sic. Nos credimus distinguendum: per hoc quod queritur proficerit absolute vitam mutare ut sub habitu regulari oportenti deo de cetero famulet: an distinctionem ex parte obseruacionis regulare ut iste dominus si subibi placuerit proficeretur ordinis disciplina. In primo casu: debet ut regulariter vivat ad laudem salutis regulam praesistere. In secundo potest ad seculum non ut vivat seculariter remanere. Ut ergo quod sit ei interius plenius agnoscat proficere suum in principio profectus. Hec ibi. Tunc patet quod interius mutandi vitam absolute obliterari refert se plus ultra in facto. Sed opinio

Tractatus

III

vñ statuto cū papa nñsl ibi mñder aut sta
tuat: sed solū declareret. Deinde ipso in c. sta
tuum? Reg. ix. i codē casu sic dicitur. Statutum
mus nouitios i. pbariōe positos nñ suscep
trū religiosis habitū q̄ dari p̄ficietibꝫ sive
uit: vel ad p̄fessionē emissam ad p̄orē sta
tū redire posse libere infra annū: nisi euī
dent apparent q̄ tales absolute voluerint
vitā mutare: et in religioe p̄petuo dñcōde
uire: cū clibet renūciare valeat ei qđ p
senoficiis introductū. Abiblomin? statutis
ad oēm ambiguitatē penitū? amouen
dā q̄ cū in q̄bustā lōcis religiosi nouitio
rū habut? nō distingua ab habitu p̄fessio
rū; p̄fessiōis tpe b̄ndicant vestes q̄ p̄fici
sētibꝫ p̄cedunt: ut nouitioz a p̄fessioz h̄ab
itu discernat. Hec ibi. Deinde Innocē
tius qđ inc. Nō sibi co. i. t. li. v. scribit p
dicatoz t̄ minoribꝫ inhibet sub excōciati
onis pena: ne ante annū p̄bariōis q̄ ē ma
xime in subsidiū fragilitatis humane re
gularis institutū recipiat ad p̄fessionē suo
rū ordinū vel renūciationē seculo facien
dā: ne vñ spual pfect? q̄ris: salutis dispē
diū subsequt. Premitto etiā q̄ fm Petri
idē est q̄ vult absolute vitā mutare: et qui
intendit p̄petuo eē i religioe: h̄z nō sine idez
fm p̄tare. Tū arguo sic. Primo. Nā qđ
ad aliqd obligat ex se: nō obligat ad illud
ex q̄cūq̄ p̄cepto ecclie supueniēte: qz illō
p̄ceptuz ecclia sine causa t̄ rōne t̄ p̄eqnt
frustra fisceret. Sed suscepito habut? reli
giois cū p̄posito p̄seuerādi. i. mutādi vñc
absolute ex se obligat ad nō redire ad se
culū: ut patuit p̄ ca. p̄sulti. Ergo nullū est
factū p̄ceptū ab ecclia ad obligandū ad h̄
Scđo. Nā si talis est ad h̄ obligat? ex p̄
cepto ecclie: cā obligatois h̄z ex p̄te ecclie
se t̄ nō ex p̄te nouicii. sed h̄ est falsum: vñ
p̄z p̄ c. Statutum? in q̄ redditū cā obliga
tois. qz sibi renūciari iuri suo. i. libertati
sibi p̄cessi i anno p̄bariōis. Et si dicaf q̄ il
la renūciatio nō ē cā obligatois: h̄z ē dispo
sitio ad cām. i. p̄ceptū. L̄ otra q̄ libertati sue
nullū renūciat nisi q̄ vult obligari. Ad vel
le aut obligari ad aliqd sequit eē obliga
rū cū illō sit votu saltē interpretatiū: t̄ se
q̄ne sup̄flue induceret p̄ceptū obligatiū
vel si nō sequit eē obligari. t̄ q̄ vult obli
garū. Itali p̄ se deo obligare vñcēdo: et cō
sequit sup̄flue iducit p̄ceptū. Tertio. Nā
qđ ecclia alios facere phibet ipa nō facit
stāte eadē cā. Sz ecclia phibet alios obli
gare aliquē ad religionē an annū p̄bationis
mis era volere obligari: ut p̄z i c. nō solū.
q̄ h̄ ipa nō facit stāte eadē cā: sicut stat in
pposito. q̄ nō min? vergit i dispeū salu
ris aliquē obligari ad religionē ex p̄cepto
ecclie q̄ ex situātōe induceris ad se obligā
dū. Quarto si decretal: statutum? habz p̄i
ratē p̄ distinctionē habitū nouitioz. 2 p̄feli
sor: in isto casu ois collis ambiguitas: ut
p̄z dicto c. statutum? Sedis ecclia p̄cipit
ut suscipito habitū nouitioz cu intētione
p̄seuerādi sit religioi obligat? nō collutur
ois ambiguitas. qz quēuis horū habitus
q̄s recipat itēdes p̄seuerare nihil ffert: et
q̄ vñ q̄m ē obligat? q̄ si Perri opinio
est vera decretal ē falsa. Quinto nullū p̄
ceptū vgēs in dispeū salutis aiaz est fai
ctū ab ecclia. qz h̄ ipa q̄ a spūlētū regis cap
uet. ut etiā p̄z i dicto c. nō solū. Sed isto
ē binōi. qz cū fere oēs irātes religionē ha
beat intētione p̄seuerādi: si eis nō notifī
cat h̄ p̄ceptū illaqans i grātes. si ipo eis no
tificat dais occasio ut p̄seuerādi intētio
nē mutet: qđ multū noce aiab. Tertio
at opinio vera tenet p̄mo q̄ ecclia circa h̄
nullū fecit p̄ceptū negz aliqd obligauit h̄
reliq̄t annū p̄baroīs libez. Et scđo p̄seqn
ter q̄ nullū obligat ad religionē nisi ex p̄
prio yoto. Et tertio q̄ ille q̄ igredit cū aio
p̄seuerādi h̄z mbl vñcēs aut spōdens ē in
sua libertate trahēdi m̄rimoniū p̄ votu an
nū p̄baroīs. qz ad religionē nō obligat p̄ p̄
prio yoto negz alieno p̄cepto. Istā at op
inionē optet dicere: cā m̄mete scđi Tho. ut
p̄z p̄ ea q̄ s. allegata sūt de abbate. et clar
us. q. q. q. vñ. ar. iiiij. Hac etiā sequit summa
rosella. ti. nouiti. h. xij. t̄ summa Angelica
ti. codē. q. xij. Sed ḡtia: yidef q̄bec op
nio sit falsa. Primo. Nā d̄ i ca. vidua extra
de regula. Vñdus si spōte vñcē p̄uersiōis
q̄ui nō sac̄ sibi imposuerit: t̄i ecclia in
ter velatas oblatione deo obtulerit: velic
t̄i nōt̄i sanctimonie habitus vñcē debz ba
bere: t̄iç iurātē firmare velit: et teno
re velamē sibi imposuisse ut deponere pos
set. Hec ibi. Ergo a sili imo a deponiori h̄a
bitū deponere nō p̄t q̄ illū nō depositū?

De questiōibus impertinentib⁹

assūpsit. Sol. Nō est sile, sed eēt sile siq⁹ spōre assumere bītū pfessioꝝ cōsentientib⁹ q̄p est in corpore religione. qz fm glo et canonistas marie Abba, illd velū erat monachaz pfessaz, z illa oblatioꝝ et lo ci cōsuetudine p̄pria erat pfessaz. Iū vii dūa hec itēlilit̄ implicite voluisse pfiteri Scđo. Nā in mulſ caplis d̄r q̄ voluit absolute vitā mutare renē ad religionē. Sed ita est in p̄posito. Sol. Nō est verū, qz fm veriorē opinione illa absolute vult vitā mutari q̄ vult se sua libertate p̄nare p̄ votū: ve d̄r sumā Angeli. Tertio Nam extra d̄ regula, in c. sup eo. Clerici q̄ infra annū pfatiois a religione discesserāt: ad il lā v̄l alia coꝝnt redire. Sol. vt patz i eo d̄c. illi emiserant votū religiois. Et at Sciendū q̄ text⁹ in c. nō solu. eu. q̄ p̄p̄nit vitā absolute mutare: diuidit ī eu qui exp̄sse vel tacere. p̄ficer p̄pter duo. P̄imo: q̄ ista volūtas mutādi vitām absolute p̄ esse p̄ votū sine pfessione: q̄ regr̄t p̄sensuz duo p̄. Scđo fm alia: qz p̄t esse p̄ inchoatione pfessionis. qz. s. q̄s offert se pfessioňi quā tū alī nō subito recipit; qz tal̄ in terptatione voulit, eti alī ei p̄fessione non acceptet/tenet trāsire ad alia religionem. s̄c etiā siq⁹ offert p̄sensum m̄rimonialez vni: postq̄ obtulit etiā alter nō statiz re spōdeat: ille iā q̄ntum est in se obligat̄ ē. Quarto. Nā q̄cūq̄ est igrat̄ deo/peccat. Sed q̄ suscipit habitū religiois cū inten ūne p̄seuerādi z reuertit ad seculū /e ingra tus deo de religiois maximo bñficio z. So. Et q̄ pbaref q̄ ingrediēs cū anio ex undi si voluerit/peccat exēudo. Istud em p̄tm nō p̄sistit in exīt fm se p̄sideratoz rōne circūstātie. Lōcendo ḡ q̄ exiens sine cā sp̄ peccat: z nō in eo q̄ exit. sed in eo q̄ sine cā exit. S̄z tñ l̄ exeat cu p̄co rōne cī stātie: ex ipa tñ sua inten ūne p̄seuerādi nō p̄hibet qn nubere possit. Quinto ois mittēs manū ad aratz z respiciens retro peccat. qz n̄ est apt̄ reḡ dei. Luc. ix. ad qd̄ solū p̄cm inh. bñlitar. Sed ista est hmoi. So. Scđo Bedā manū ponere ad aratz est suu cor ferro p̄bi dei p̄ cōpunctionē scindere vt bonoꝝ opeꝝ fruct⁹ p̄ducat. Hoc aut̄ dupl̄ 2rigit. P̄io. s. vt p̄ducant fruct⁹ necessitat̄ p̄ obvūtiā mandatorꝝ: z

superogatiōis p̄ obseruātiā cōsilioꝝ z re gionis ingressu. Et sit duob⁹ modis ali q̄s ē apt̄ reḡ dei. P̄io. s. aptitudine sufficiēti vel necessaria q̄ in charitate Et scđo aptitudine supabūdāti q̄ in charitat̄ p̄fectiōe p̄sistit. Qui ḡ respicit retro ne p̄du cat fruct⁹ necessitat̄: nō ē apt̄ p̄modio. q̄ vo respicit ne p̄ducat fruct⁹ superogatioꝝ nō: z solū necessitat̄: est possibl̄ apt̄ p̄mo mō: z nō scđo. Qui ḡ exit religioneꝝ p̄cere sine p̄co: puta qz eft ex cā rōna/ bili. z cū p̄co venial: qz exit sine cā rōna bili. solū religiois austerritate deterrit̄: v̄l alioꝝ honesta voluptate allēct̄. z cū aliquā p̄gratitudine q̄ possibl̄ ē veniale. aliquā vo cū p̄co mortali: puta qz cū intēriōe il/ licite fruēdi voluptatib⁹ p̄co: v̄l cū can tia ingratiudine q̄ s̄t mortale. qd̄ nō ē fa cile d̄judicare. Scđus Tho. aut̄. h. h. q. vi tima. ar. iiij. ad p̄mū sic d̄r. Non intelligit̄ q̄ retro alspicere nill quado p̄metit id ad quod se obligavit. alioꝝ ois faciens aliquod bonū op̄ p̄ temp⁹: si nō semp id faciat esset inep̄ regno dei. qd̄ patet falso sum. Hec ex illo.

Lasus. lxxv

Veritur iterū an liceat
ilte contractus sive locatio: sib⁹ ue impignoratio sit Petrus ha bens locale valoris aureorum trecentoꝝ rum: z indigens pecunia: accipit a Licio aureos trecentos: et Licius a Petro diu crum locale: hoc pacto vt quoties ille restituerit locale/iste pecunia restituat. Re spondeo. Pr̄cipendor⁹ fundamento ash sumo distinctionem sancti doctoris. ij. q. q. lxxvij. ar. j. z Panozmitani sup̄ rubris ca de vñoris. que distinctione habet etiā in textu iurz humani ciuilis. ff. & p̄sufuc. L omniū. z inst. co. q. cōstruit. liez sit alioꝝ distinctionā inter illos textus legales: de q̄ nihil ad rem mō. Est autē distinctione hec Rerum possessioꝝ qdām ex suo vñu p̄ncipali z visitatori totalis. cōsumunt: ita q̄ post suū vñum nō habent sub p̄pria specie atq̄ substātie: vt panis: vñu: z hmoi. q̄ dā vo ex suo p̄ncipali vñu non d̄sumunt ex toto. etiā nonnum q̄s patiant detimentum.

v̄ 24

